

Lausunto

22.12.2023

HEL 2023-015711

Asia: VN/23407/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helsingin kaupunki pormestari 124 §

Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamiseksi

Pormestari antoi sosiaali- ja terveysministeriölle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamisesta annettavaan hallituksen esitykseen seuraavan lausunnon.

Helsingin kaupunki haluaa kiinnittää erityisesti huomiota kouluttautumisen mahdollisuuksiin vatedeskin, erityisesti silloin, kun kouluttaudutaan työvoimapula-aloille.

Aikuiskoulutustukea korvaamaan olisi tärkeää löytää malli, joka mahdollistaa kouluttautumisen ja osaamisen kasvattamisen tavalla, joka on mahdollista toteuttaa työn ohessa.

Työvoimapula-aloille, kuten varhaiskasvatuksen tehtäviin on tärkeä olla olemassa tukimuoto, joka mahdollistaa myös alanvaihtajien kouluttautumisen näihin tehtäviin.

Lausunto:

Helsinki kiittää mahdollisuudesta lausua aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamisesta annettavasta hallituksen esityksestä.

Lausunnonalla olevien tukien muutokset ovat julkisen talouden tasapainottamisen kannalta perusteltuja. Samalla kaupunki haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota kouluttautumisen mahdollisuuksiin tarkoituksenmukaisella tavalla myös vatedes, erityisesti silloin, kun kouluttaudutaan työvoimapula-aloille. Kuten esitysluonnoksessakin todetaan, noin 38 % tuensaajista

opiskelee kasvatusalojen tai terveys- ja hyvinvointialojen koulutusta. Helsinki haluaakin kiinnittää huomiota Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassakin todettuun osaavan työvoiman saatavuusongelmaan erityisesti sosiaali- ja terveystaloudessa sekä varhaiskasvatuksessa. Helsinki kannattaa jatkuvan oppimisen koulutusresurssien kohdistamista koulutukseen, jotka edesauttavat työllistymistä työvoimapula-aloille. Aikuiskoulutustukea korvaamaan olisi tärkeää löytää malli, joka mahdollistaa kouluttautumisen ja osaamisen kasvattamisen tavalla, joka on mahdollista toteuttaa työn ohessa.

Työnantajana Helsingin kaupunki kouluttaa laajasti lastenhoitajia oppisopimuskoulutuksella varhaiskasvatuksen tehtäviin. Sen lisäksi kaupunki tukee nykyisiä työntekijöitä pätevöitymään varhaiskasvatuksen opettajiksi ja sosionomeiksi sekä erityisopettajiksi myöntämällä palkallista vapaata. Kouluttautumisen kustantaminen lakisääteisiin tehtäviin ei kuitenkaan voi jäädä pelkästään työnantajien vastuulle. Helsingin kaupunki kantaa huolta siitä, että tutkintoon tai pätevöitymiseen johtavat jatko-, täydennys- ja uudelleen kouluttautumiset vähenevät tuen lakkautuksen myötä tai ko. opintoja ei saada suoritettua loppuun. Helsingin kaupungin näkökulmasta on tärkeää, että tutkintojen hankkiminen työn ohessa on mahdollista myös jatkossa.

Työvoimapula-aloille, kuten varhaiskasvatuksen tehtäviin on tärkeä olla olemassa tukimuoto, joka mahdollistaa myös alanvaihtajien kouluttautumisen näihin tehtäviin. Alan vaihtaminen työuran aikana on usein työllistymisenkin näkökulmasta välttämätöntä. On tärkeää, että aikuisille ja perheellisille työssäkäyville ihmisille on jatkossakin olemassa varteenotettavia ja realistisia vaihtoehtoja uudelle alalle kouluttautumiseen.

Hallitusohjelman mukaan hallitus lisää jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon alalla sekä kasvatusaloilla. Lausuttavana olevassa esitysluonnoksessa ei kuitenkaan ole esitetty aikuiskoulutustuelle korvaavaa järjestelmää jatkuvan oppimisen tukemiseksi. Helsinki kehottaa hallitusta luomaan nopealla aikataululla vaikuttavia ja toimivia jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia erityisesti mainituille työvoimapula-aloille, sisältäen mahdollisuuksia lisä- ja täydennyskouluttautumiseen. Helsingin kaupunki myös kehottaa hallitusta arvioimaan aikuiskoulutustuen lakkauttamisen lykkäämisen mahdollisuuksia siihen asti, että korvaavia toimenpiteitä on saatu käyttöön. Uhkana voi muussa tapauksessa olla työvoiman saatavuuden heikentyminen erityisesti työvoimapula-aloilla.

Helsingin kaupunki myös toteaa, että korvaavat jatko- ja uudelleen kouluttautumisen mahdollistavat toimenpiteet tulisi suunnitella yhdessä suurten kaupunkien kanssa. Aikuiskoulutustuen käyttö kohdentuu erityisesti aloille, joissa suuret kaupungit toimivat suurimpina työnantajina. Suuret kaupungit myös toimivat monien koulutusalojen koulutuksenjärjestäjinä, joko suoraan kaupunkien oppilaitosten tai kuntayhtyminä toimivien oppilaitosten kautta.

Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen vaikutukset tulevat koskemaan erityisesti kasvavia kaupunkeja, mikä tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon hallituksen esityksessä. Tämä korostaa lisä- ja

täydennyskoulutuksen tarvetta suurten kaupunkien työntekijäkunnassa. Kasvatuksen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden työvoiman saatavuusongelmat koskettavat erityisesti suuria kaupunkeja. Aikuiskoulutuksen käyttö painottuu myös selvästi kaupunkimaisiin kuntiin.

Eid Terttu
Helsingin kaupunki